

1897.

WEWNĘTRZNE DZIEJE
POLSKI

za Stanisława Augusta.

TADEUSZ KORZON.

WEWNĘTRZNE DZIEJE POLSKI

za Stanisława Augusta
(1764—1794).

BADANIA HISTORYCZNE
ze stanowiska ekonomicznego i administracyjnego.

WYDANIE DRUGIE,

podług pierwszego wydania Akademii Umiejętności w Krakowie,
z ilustracyami i dodatkami.

TOM III.

KRAKÓW.

Księgarnia
L. ZWOLIŃSKIEGO I S-KI

WARSZAWA.

NAKŁADEM KSIĘGARNI
TEODORA PAPROCKIEGO I S-KI
41. Nowy-Świat 41.

1897.

Дозволено Цензурою.
Варшава, 5 Августа 1896 года

Wiadomości wstępne.

---

56. Rozpatrzywszy się w zasobach materialnych narodu, zbadajmy teraz ilość i wartość funduszków wydzielanych z ogółu bogactwa narodowego na potrzeby powszechne, na utrzymanie budowy państwowej. W wieku XVIII, tak samo jak dzisiaj, pieniądź był nerwem „rerum gerendarum”; budżety, od dzisiejszych mniejsze rozmiarami, ale niemniej pewno uciążliwe dla opodatkowanych, były niezawodną miarą potęgi rządów.

Dla zrozumienia różnicy pomiędzy budżetami dzisiejszymi i rachunkami skarbowymi dawnej Polski zanotować winniśmy nasamprzód, że już w XVI w. (od r. 1512) od skarbu królewskiego został oddzielony skarb Rzeczypospolitej i że w r. 1562 wszystkie wydatki tego ostatniego, poddane były pod kontrolę sejmów. Takiemu urządzeniu zawdzięczamy niezwykle bogactwo i dokładność materiału do dziejów skarbowości polskiej: do dziś dnia przechował się nieprzerwany prawie szereg rachunków koronnych od r. 1520 *) aż do 1794,

---

*) Xiążę Jan Tadeusz Lubomirski w dziełku pod tytułem: Trzy rozdziały z historii skarbowości, Kraków 1868, opracował do-